

WMO

Beleidsplan Wmo 2008-2011

Inhoudsopgave	pagina
Aanleiding, doelstelling, inhoud beleidsplan	4
Hoofdstuk 1 Achtergronden van de Wet maatschappelijke ondersteuning	5
Landelijk beleid	5
Vastgestelde strategische uitgangspunten gemeente Raalte	7
Bestuursakkoord 2006-2010 “Actief verbinden”	8
Hoofdstuk 2 Visie en doel	9
Visie	9
Doel	10
Met elkaar - bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid	10
Voor elkaar- hulp vanuit het (sociale) netwerk	11
Goed voor elkaar – individuele zorgvoorzieningen	11
Hoofdstuk 3 Wat heeft de gemeente al gedaan in het kader van de Wmo?	12
Lokaal sociaal beleid	12
Wmo-verordening voor huishoudelijke verzorging	15
Wmo-loket	14
Wmo-raad	15
Platform Welzijn, Wonen en Zorg	15
Onderzoek naar Welzijn, Wonen en Zorg	15
Armoede-effectrapportage	16
Hoofdstuk 4 Met elkaar- bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid	17
Toekomstbeeld: wat willen we bereiken	17
Hoe gaan we dat doen	17
Stand van zaken/vertrekpunt	18
Knelpunten	20
Prestatiedoelen	21
Betrokken partijen	22
Hoofdstuk 5 Voor elkaar- hulp vanuit het (sociale) netwerk	23
Toekomstbeeld: wat willen we bereiken	23
Hoe gaan we dat doen	23
<u>A. Eigen omgeving</u>	24
Stand van zaken/vertrekpunt	24
Knelpunten	25
Prestatiedoelen	25

Betrokken partijen	26
<u>B. Maatschappelijke organisaties en instellingen</u>	26
Stand van zaken/vertrekpunt	27
Knelpunten	29
Prestatiedoelen	31
Betrokken partijen	32
Hoofdstuk 6 Goed voor elkaar- individuele zorgvoorzieningen	34
Toekomstbeeld: wat willen we bereiken	34
Hoe gaan we dat doen	34
Stand van zaken/vertrekpunt	35
Knelpunten	39
Prestatiedoelen	39
Betrokken partijen	40
Hoofdstuk 7 Participatie	41
Toekomstbeeld: wat willen we bereiken	41
Hoe gaan we dat doen	41
Stand van zaken/vertrekpunt	42
Knelpunten	44
Prestatiedoelen	44
Betrokken partijen	44
Hoofdstuk 8 Het financiële kader	45
Tot slot	48
Bijlage 1: Planning uitvoering Wmo-beleidsplan	
Bijlage 2: Lijst met afkortingen	

AANLEIDING, DOELSTELLING, INHOUD BELEIDSPLAN

Aanleiding

Voor u ligt het beleidsplan Wmo 2008-2011 van de gemeente Raalte. Dit plan vloeit voort uit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (hierna: Wmo), die per 1 januari 2007 in werking is getreden.

De Wmo schrijft in artikel 3 voor dat de gemeenteraad een vierjarenbeleidsplan vaststelt, dat qua inhoud en tijd richting geeft aan de door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders te nemen beslissingen over maatschappelijke ondersteuning. Het is dus een verplichting waar de gemeente gevolg aan moet geven.

Doelstelling

Voor de vele werkterreinen van de Wmo ligt beleid al vast in diverse nota's of er wordt nog gewerkt aan nieuwe nota's. Het Wmo-beleidsplan is niet geschikt om alle beleidsterreinen tot in detail te beschrijven. Dit plan heeft dan ook als voornaamste doel om de verbinding te leggen tussen al deze activiteiten en gaat vooral in op wat nog beter kan en beter moet.

Inhoud

Ondanks het feit dat we graag korte heldere plannen schrijven, ontkomen we er in dit geval niet aan om op alle onderdelen van de wet onze visie te beschrijven. In dit plan laten we zien wat we al doen en wat er nog moet gebeuren. De wettelijke bepalingen zijn in dit geval immers leidend. Sommige onderwerpen zijn al ver uitgewerkt in de vorm van een nota en andere zaken moeten we nog oppakken in de loop van de periode 2008-2011.

In de Wmo is voor negen prestatievelden vastgelegd wat gemeenten moeten presteren op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. Deze prestatievelden zijn genoemd in hoofdstuk 1. In de planning bij dit beleidsplan (bijlage 1) worden de prestatievelden gekoppeld aan de activiteiten voor de komende jaren. Aangezien veel beleidsterrein ondergebracht kunnen worden bij verschillende prestatievelden is er niet voor gekozen om per hoofdstuk een prestatieveld aan de orde te stellen. Leidraad voor dit beleidsplan zijn de ingrediënten om te bereiken dat mensen hun eigen kracht/zelfredzaamheid hervinden, behouden of vergroten om zich zo lang mogelijk zelfstandig te handhaven. Deze ingrediënten zijn:

1. Met elkaar - Bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid
2. Voor elkaar- Hulp vanuit het (sociale) netwerk
3. Goed voor elkaar - Individuele zorgvoorzieningen

Deze ingrediënten komen in hoofdstuk 2 aan de orde.

HOOFDSTUK 1 ACHTERGRONDEN VAN DE WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Landelijk beleid

Per 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ingevoerd als sluitstuk van de modernisering van de Awbz (Algemene wet bijzondere ziektekosten). De centrale overheid heeft zes argumenten¹ voor de invoering van de Wmo geformuleerd:

- Door vergrijzing en individualisering wordt de Awbz te duur;
- Er is een toenemende disbalans tussen werkenden en niet-werkenden;
- Burgers nemen onvoldoende zelf verantwoordelijkheid;
- Niet-zorgbehoevenden zijn te weinig solidair met zorgbehoevenden;
- Er is te weinig samenhang tussen voorzieningen;
- Vanuit 'Den Haag' valt die benodigde samenhang niet te regelen.

Het is de bedoeling dat de Wmo een oplossing biedt voor bovenstaande problemen. Globaal genomen kunnen de (landelijke) doelen en de aanpak van de Wmo als volgt worden omschreven:

- **Meedoen** aan de samenleving is het maatschappelijke doel van de Wmo. Bedoeling is dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen en werken en daardoor de regie over hun eigen leven kunnen houden. Kwetsbare mensen moeten daarbij een steuntje in de rug krijgen. Het **samenhangende beleid** dat hiervoor nodig is, kan het best dicht bij de burger, door de gemeenten, worden uitgevoerd.
- Versterken van de onderlinge **betrokkenheid** van mensen bij hun naasten in de vorm van mantelzorg en vrijwilligerswerk. De Wmo stimuleert actieve participatie van alle burgers in de samenleving, jong en oud, mensen met en mensen zonder beperking.
- Met de Wmo wil de centrale overheid bereiken dat, ook op de lange termijn, de zorg aan mensen met een ernstige, zeer langdurige hulpvraag gewaarborgd en **betaalbaar** blijft. De Awbz moet weer een volksverzekering worden voor risico's die niet particulier te verzekeren zijn. De 'lichte' vormen van zorg, die onder de Awbz gebracht zijn, worden naar de Wmo overgeheveld.

¹ Verslag van een schriftelijk overleg, De Vaste Commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport, kenmerk: vra, 2004, vws-22.

Waaruit bestaat de Wmo?

De Wmo stelt de gemeenten in staat om die maatschappelijke participatie, dat meedoen, van haar inwoners te bevorderen. Om die reden is een aantal wetten of delen daarvan samengevoegd: de Welzijnswet, de Wet voorzieningen gehandicapten, de huishoudelijke verzorging uit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz) en enkele subsidieregelingen uit de Awbz, zoals mantelzorgondersteuning en diensten bij wonen met zorg. En tenslotte de openbare geestelijke gezondheidszorg. De bedoeling is dat door die samenvoeging gemeenten een samenhangend beleid voeren voor hun inwoners op het terrein van wonen, zorg, welzijn en dienstverlening.

Beleidsvrijheid

Gemeenten krijgen dankzij de Wmo veel beleidsvrijheid om dát te doen wat goed is voor hun inwoners. De Wmo is dan ook een zogeheten kaderwet: een wet die algemene kaders stelt en niet alles tot in detail voorschrijft. Daardoor ontstaan verschillen tussen gemeenten, maar dat gebeurde tot voor kort ook al met de Wet voorzieningen gehandicapten en de Welzijnswet. De couleur locale van elke gemeente is anders en daar moet je als gemeente op inspelen. Raalte heeft nu eenmaal een ander type inwoners dan pakweg Amsterdam. Elke gemeente heeft ook andere voorzieningen, instellingen en accommodaties. Ook dát bepaalt welke accenten een gemeente legt als het gaat om de ondersteuning van de inwoners. Lokaal maatwerk is de slogan. Maar vrijheid is niet hetzelfde als vrijblijvendheid.

Daarom wordt in de wet voor negen zogenaamde prestatievelden vastgelegd wat de gemeenten moeten presteren op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.

Het kader wordt gevormd door de volgende negen prestatievelden:

1. het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. op preventiegerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of chronisch psychisch problemen en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer;
7. het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang;

8. het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
9. het bevorderen van verslavingsbeleid.

Naast deze inhoudelijke verplichtingen hebben de gemeenten een aantal procesmatige verplichtingen. Zo moesten gemeenten vanaf begin 2007 over een verordening beschikken voor huishoudelijke verzorging en andere individuele voorzieningen. Daarnaast moeten gemeenten zoals gezegd een vierjaarlijks beleidsplan opstellen.

Vastgestelde strategische uitgangspunten gemeente Raalte

Ten behoeve van de in- en uitvoering van de Wmo en ter voorbereiding op het te ontwikkelen beleidsplan Wmo heeft de gemeenteraad op 20 oktober 2005 de volgende strategische uitgangspunten vastgesteld:

1. Er wordt uitgegaan van een integrale benadering waarbij de vraag van de inwoners centraal staat.
2. Er wordt uitgegaan van zoveel mogelijk eigen verantwoordelijkheid van de inwoners.
3. Zowel de invoering als de uitvoering van de Wmo wordt in eerste instantie regionaal opgepakt.
4. Er wordt uitgegaan van beleidsarme invoering van de Wmo, met prioriteit voor de nieuw op te pakken taken.
5. Er wordt gestreefd naar zo min mogelijk bureaucratie.
6. Er wordt gestreefd naar bundeling in aanbod.
7. Er wordt gestreefd naar budgettair neutrale uitvoering van de Wmo, waarbij de rechtsgelijkheid van inwoners van de gemeente Raalte nadrukkelijk gegarandeerd wordt. Ontvangen middelen in het kader van de Wmo worden ook besteed aan Wmo-doeleinden.

Ontwikkelingen van het afgelopen jaar hebben uitgewezen, dat de Wmo vraagt om een lokale invulling. Betrokkenheid van de inwoners is daarbij erg belangrijk. Zowel bij het vormgeven van de hulp bij de huishouding, als bij de visie op het Wmo-loket en het advies van de werkgroep mantelzorgondersteuning is gebleken dat een lokale invulling belangrijk is. Door deze ontwikkeling is het niet zinvol om alle beleidsonderwerpen in eerste instantie regionaal op te pakken. Het beleidsterrein zorg wordt over het algemeen wel regionaal opgepakt.

Bestuursakkoord 2006-2010 “Actief verbinden”

In het bestuursakkoord heeft het college een aantal speerpunten vastgesteld die van invloed zijn op dit beleidsplan. Hieronder geven wij korte de meest relevante speerpunten weer.²

- De maatschappelijke betekenis van voorzieningen en verenigingen en de positieve effecten hiervan op de leefbaarheid staan centraal. Hoge prioriteit krijgt dan ook de ondersteuning en subsidiering van maatschappelijke voorzieningen.
- Vrijwilligers en verenigingen zijn de smeerolie van de samenleving. De gemeente zal hier een actieve ondersteunende rol spelen. Dit uit zich onder meer in het leggen van een relatie met de Wet werk en bijstand (Wwb).
- De kwaliteit van de voorzieningen bij de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning moet op een vergelijkbaar of beter niveau worden aangeboden, rekening houdend met de financiële draagkracht van mensen. Ook blijft er ruimte voor maatwerk. Het persoonsgebonden budget moet worden behouden.
- Antwoord op de vraag: hoe houden we de diverse kernen op een verantwoorde wijze leefbaar en wat zijn daarbij de rollen van inwoners en particulier initiatief en de gemeente?

² Hier worden alleen de speerpunten weergegeven die het meest van belang zijn, echter in het akkoord worden ook andere speerpunten benoemd die direct of indirect betrekking hebben op de Wmo

HOOFDSTUK 2 VISIE EN DOEL

Eén van de belangrijkste stappen voor het opstellen van een meerjaren beleidsplan Wmo is het ontwikkelen van een visie en een doel. De, in het vorige hoofdstuk genoemde, strategische uitgangspunten vormen hiervoor het startpunt.

Visie

Onze visie is dat alle mensen actief mee (blijven) doen in de samenleving. De inwoner staat centraal. Wij leggen hierbij de nadruk op zelfredzaamheid (eigen kracht) en eigen verantwoordelijkheid. Hierdoor krijgen inwoners meer invloed op de eigen omgeving en worden daarmee minder afhankelijk. Deze visie zien we niet alleen binnen de Wmo, maar ook op andere beleidsterreinen, zoals bijvoorbeeld in de Wet werk en bijstand (Wwb). Het onderscheid is echter dat wij ons met de Wmo richten op het *sociaal* activeren ten behoeve van het vergroten van de eigen kracht en dat de Wet werk en bijstand, de zelfredzaamheid tracht te vergroten door werk.

Een goede sociale samenhang met (in)formele netwerken en maatschappelijke binding is essentieel voor het behouden of hervinden van de zelfredzaamheid.

Ons Wmo-beleid is daarom primair gericht op het scheppen van (samenhangende) randvoorwaarden voor het kunnen meedoen aan de samenleving en het versterken van de sociale samenhang en secundair op verlenen van zorg.

Het is onze overtuiging dat met goede voorliggende voorzieningen en preventieve ondersteuning veel beter aan de wens tot sociale participatie van burgers, jong en oud, met en zonder beperkingen, kan worden voldaan. Mensen die niet in staat zijn om zelfstandig deel te nemen aan de samenleving, zal de gemeente Raalte begeleiden naar passende/gerichte dienstverlening. Hiermee wordt invulling gegeven aan het centraal stellen van de inwoners bij het Wmo-beleid.

Doel

Aansluitend bij het visie, dat iedereen actief meedoet aan de samenleving kan het volgende doel worden geformuleerd van de Wmo in de gemeente Raalte:

Het bevorderen dat mensen hun eigen kracht/zelfredzaamheid hervinden, behouden of vergroten, waardoor mensen zich langer zelfstandig kunnen handhaven.

Het recept om dit Wmo-doel te bereiken bestaat uit 3 ingrediënten, die elkaar versterken of aanvullen. De gebruikte dosering van elk ingrediënt kan wel per persoon of levensfase verschillen. Deze ingrediënten zijn:

1. Met elkaar - Bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid
2. Voor elkaar- Hulp vanuit het (sociale) netwerk
3. Goed voor elkaar - Individuele zorgvoorzieningen

Met elkaar - Bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid

Wanneer in de nabije woonomgeving uiteenlopende voorzieningen en activiteiten aanwezig zijn, die de fysieke en geestelijke conditie op peil houden en/of een ontmoetingsfunctie hebben, wordt aan belangrijke voorwaarden voldaan om de eigen (regie)kracht langer te kunnen behouden.

Het fysiek en geestelijk fit blijven bevordert het behoud van je eigen kracht.

Het kunnen ontmoeten van mensen in je eigen woonomgeving, vergroot het sociale netwerk in de eigen woonomgeving. Hoe groter dit deel van je sociale netwerk is, hoe groter de kans dat je in moeilijker tijden hulp vanuit je sociale netwerk kunt krijgen.

Conclusie: sociale samenhang is de essentiële randvoorwaarde voor het Wmo-beleid.

Voor elkaar- Hulp vanuit het (sociale) netwerk

Het sociale netwerk bestaat uit mensen met wie men zich betrokken voelt. Dit kan zijn door familie- en vriendschapsbanden maar ook door het delen van dezelfde sociale omgeving zoals collega's, burens, dorpsgenoten of mede-deelnemers aan recreatieve/ontspanningsactiviteiten.

Juist in perioden van zorg en problemen is het meestal het meest praktisch en haalbaar om hulp te kunnen krijgen van mensen uit je sociale netwerk in je directe (woon) omgeving.

Hulp door familie, vrienden en kennissen kan worden ondersteund door te zorgen voor ondersteuning door maatschappelijke organisaties (professioneel of vrijwillig). Deze ondersteuning kan zich richten op het vergroten van de draagkracht of op het delen/ontlasten in taken van de mantelzorgers. Je kunt daarbij denken aan het zorgen voor informatie voor mantelzorgers, of één keer in de week op te passen bij de zorgvrager, maar ook aan het ondersteunen van vrijwilligers met kaderopleidingen vanuit het vrijwilligerssteunpunt.

Door preventieve maatregelen kan het beroep op de sociale omgeving verminderd of uitgesteld worden. Denk hierbij aan het vroegtijdig signaleren van problemen bij de jeugd waardoor snel kan worden ingegrepen, het ondersteunen van ouders met opvoedingsvragen.

Conclusie: het ondersteunen van het (sociale) netwerk is essentieel voor het Wmo-beleid.

Goed voor elkaar - Individuele zorgvoorzieningen

Wanneer de behoefte aan hulp en zorg groter is/ wordt dan door het (sociale) netwerk kan worden geboden, is het belangrijk dat mensen (aanvullend) individuele (zorg) voorzieningen kunnen krijgen. De gemeente moet zorgen voor voldoende, kwalitatief goed aanbod van individuele voorzieningen (zowel Wmo als Awbz gefinancierd). In het platform Welzijn, Wonen en Zorg zijn Awbz gefinancierde instellingen vertegenwoordigd. De gemeente ondersteunt en voert (deels) de regie van dit overleg. Tijdens dit overleg krijgen instellingen de mogelijkheid om elkaar te informeren. Daarnaast geeft het platform gevraagd en ongevraagd advies over beleid dat betrekking heeft op welzijn, wonen en zorg. Vervolgens heeft de gemeente een belangrijke taak als het gaat om informatie en advies. Als dit goed geregeld is, kan men een passende individuele keuze maken .

Conclusie: het aanbieden van individuele voorzieningen en goede informatie en advies is belangrijk, indien er geen beroep (meer) kan worden gedaan op de (sociale) omgeving.

HOOFDSTUK 3 WAT HEEFT DE GEMEENTE RAALTE AL GEDAAN IN HET KADER VAN DE WMO?

Een groot deel van de onderwerpen die nu onder de Wmo vallen, vielen vóór de invoering van de Wmo ook onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid. De Wmo kan daarom worden gezien als een parapluwet. Vanuit dit gegeven ligt het voor de hand dat bij het vormen van Wmo-beleid bestaande beleidsdocumenten als bron voor verdere beleidsontwikkeling gebruikt zullen worden.

Daarnaast kent de wet een aantal nieuwe verplichtingen voor de gemeente, hiervoor is of zal nieuw beleid ontwikkeld worden.

In dit hoofdstuk wordt een korte weergave gegeven van het bestaande en nieuwe beleid dat van belang is voor dit beleidsplan.

Lokaal sociaal beleid

Vóór dit meerjaren beleidsplan heeft de gemeente Raalte een grote stap genomen in de richting van integraal beleid middels het Lokaal sociaal beleid (Lsb). De nota Lokaal sociaal beleid³ is daarom een belangrijk document voor het Wmo-beleidsplan. De geformuleerde strategische uitgangspunten en de doelstellingen van het Lsb zijn nog steeds relevant voor de Wmo omdat zij een grote overeenkomst vertonen met de landelijke doelstellingen van de Wmo.

Op basis van de nota Lsb kan geconcludeerd worden dat de gemeente Raalte een gemeente is met een goede sociale samenhang en positieve kenmerken als het gaat om het verenigingsleven, deelname aan de arbeidsmarkt, gemeenschapsvoorzieningen en de sociaal-economische status. In de nota Lokaal sociaal beleid zijn de volgende strategische uitgangspunten geformuleerd die de basis vormen voor dit Lsb:

- De gemeente Raalte zorgt ervoor dat inwoners als gelijkwaardige partners hun rol in onze samenleving kunnen vervullen. Vooral de eigen buurt biedt hiervoor grote kansen en uitdagingen;
- De gemeente Raalte voert een actief beleid ter bevordering van sociale activering;
- De gemeente Raalte wil vrijwilligers en hun organisaties krachtig ondersteunen.

Deze strategische uitgangspunten zijn vervolgens vertaald naar de volgende doelstelling:

De gemeente Raalte wil, samen met het veld, de sociale samenhang in dorpen en wijken bevorderen door een bijdrage te leveren aan:

- Het vergroten van ontplooiingsmogelijkheden van mensen, het stimuleren van zelfredzaamheid en participatie om te voorkomen dat mensen in een achterstandssituatie komen;
- Het bieden van mogelijkheden aan personen die in een achterstandspositie zitten om de sociale positie te verbeteren.

Centraal in deze doelstelling staat de gedachte van de metafoor van de trampoline: het helpen van mensen om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Hiermee wordt de gedachte losgelaten dat instellingen een vangnet zijn waarin mensen opgevangen worden. Dat wil niet zeggen dat er voor niemand meer een vangnet is, maar dat er samen met de mensen wordt gezocht naar een manier om meer deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven. Maatwerk staat hierin centraal.

Met het oog op de invoering van de Wmo en de continuering van het beleid is in 2007 besloten het gevoerde beleid te evalueren. De evaluatie van het Lsb geeft input voor de Wmo.

Op basis van de evaluatie is een aantal aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen die voor de Wmo relevant zijn, zijn de volgende:

- De leefbaarheid in de kernen is nog steeds een actueel onderwerp. Daarom moet het bestaande beleid ten aanzien van sociaal cultureel werk gecontinueerd te worden. Het huidige beleid zorgt voor samenhang en leefbaarheid.
- Vooral bij de plaatselijke belangen en buurtwerkcommissies bestaat behoefte aan professionele ondersteuning van de vrijwilligers.

Tot slot kan uit de evaluatie van het Lsb geconcludeerd worden, dat er ondanks de goede bedoelingen van het lokaal sociaal beleid er in de gemeente Raalte een kleine groep mensen bestaat die niets heeft aan de trampoline. Ze springen wel maar komen nooit bij het gewenste doel. Deze mensen hebben meer begeleiding en zorg nodig bij het zoeken naar een oplossing voor hun problemen. Deze mensen vallen buiten het lokaal sociaal beleid.

³ Nota Lokaal Sociaal Beleid 2004 – 2007, *Samen werken aan wel – zijn*. Deze nota is door de gemeenteraad van Raalte op 7 oktober 2003 vastgesteld.

Wmo-verordening voor huishoudelijke verzorging

Het gemeentelijke beleid ten aanzien van huishoudelijke verzorging en andere individuele voorzieningen is in gemeente Raalte in 2006 vormgegeven door middel van het vaststellen van een Wmo-verordening voor huishoudelijke verzorging en andere individuele voorzieningen.

Deze verordening geeft richtlijnen voor de uitvoering. De nadere uitwerking van deze verordening is vastgelegd in het "Besluit maatschappelijke ondersteuning" en het "Verstrekkingsboek maatschappelijke ondersteuning". Het verstrekkingsbeleid ten aanzien van aanpassingen aan woningen, vervoersvoorzieningen (waaronder Collectief Vraagafhankelijk Vervoer, CVV).

en rolstoelen zoals dat in de nieuwe verordening is vastgesteld, is gelijk aan het verstrekkingsbeleid onder de Wet Voorzieningen Gehandicapten. In hetzelfde jaar is gestart met de implementatie van het verstrekken van voorzieningen op basis van de vastgestelde Wmo-verordening.

Wmo-loket

Naast het opstellen van een Wmo-verordening geeft de Wmo de gemeenten tevens de verplichting tot het organiseren van informatie, advies en clientondersteuning. De gemeente heeft ervoor gekozen dit vorm te geven door middel van een Wmo-loket. Een Wmo-loket wijst de burger de weg in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene informatie, als om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.

Het Wmo-loket fungeert als één centraal informatie- en adviespunt en kent een beperkte regelvoorziening voor woon-, zorg- en welzijnsvragen. Uitgangspunt is dat de burger zich in principe niet vaker dan één maal tot het loket hoeft te wenden voor zijn vragen.

In de visie Wmo loket is ervoor gekozen het Wmo-loket onderdeel te laten zijn van de gemeentelijke dienstverlening. Voor wat betreft de bedrijfsvoering geldt dat aangesloten wordt bij de structuur uit het Lsb; een centraal Wmo-loket in het gemeentehuis dat informatie en advies biedt, versterkt met de infopleinen in de buurtdorpen⁴ waar informatie wordt geboden. Daarnaast is de dienstverlening van het Wmo-loket via internet en de telefoon bereikbaar. Het Wmo-loket is per 1 januari 2008 van start gegaan.

⁴ Mariënheem, Broekland, Luttenberg en Heeten

WMO-raad

In 2007 is besloten om het bestaande doelgroepenoverleg om te vormen tot Wmo-raad. Inmiddels zijn de leden van de Wmo-raad op 5 maart 2008 geïnstalleerd. De Wmo-raad is een adviesraad van de gemeente Raalte bij de vorming en uitvoering van Wmo-beleid. De leden moeten dus niet alleen kunnen rekenen op informatie, maar ook hun mening kunnen geven bij de totstandkoming van het beleid. Telkens als er nieuw beleid in de maak is, zal de Wmo-raad bij nieuwe ontwikkelingen worden betrokken. Terugkoppeling naar en inbreng vanuit de achterban is een verantwoordelijkheid van de vertegenwoordigers in de Wmo-raad zelf.

In hoofdstuk 7 (Participatie) worden de werkzaamheden van de Wmo-raad verder uitgewerkt en toegelicht.

Platform Welzijn, Wonen en Zorg

Het opzetten van een platform op het terrein van welzijn, wonen en zorg is ontstaan vanuit de behoefte aan coördinatie en afstemming van diverse aanbieders. Om in deze behoefte te voorzien is in eerste instantie een platform Zorg opgericht. In dit platform zaten zowel zorgaanbieders en andere betrokken instellingen onder leiding van een onafhankelijk voorzitter⁵. Om de onderlinge samenhang tussen welzijn, wonen en zorg te verbeteren is het platform in een later stadium uitgebreid met de elementen welzijn en wonen.

Onderzoek naar Welzijn, Wonen en Zorg

In 2005 is door een aantal vertegenwoordigers uit het platform Welzijn, Wonen en Zorg en Welzijn een onderzoek uitgevoerd in Raalte-dorp. Belangrijke aanleiding van het onderzoek waren de algemene ontwikkelingen tot inrichting van zogenaamde woonservicezones en de mogelijke noodzaak daartoe binnen de gemeente Raalte.

Focus lag daarbij op het inventariseren van de huidige voorzieningen en visievorming op woonservicezones. Eén van de bevindingen was dat er voldoende voorzieningen op het gebied van wonen, zorg en welzijn aanwezig zijn.

⁵ Kadernota Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Raalte 2003 – 2006: Samen Werken aan Gezond Samen Leven

Daarnaast bleek dat er bij onder andere het opstarten van gezamenlijke activiteiten goed wordt samengewerkt door de verschillende aanwezige (aanbiedende) partijen. Echter met name in de kleinere dorpskernen is specifieke aandacht en ondersteuning op het terrein van wonen, zorg en welzijn nodig. Het onderzoek heeft geleid tot een intentieverklaring waarbij de bij het platform betrokken organisaties hun voornemens uiten voor een nadere samenwerking om de samenhang van voorzieningen te vergroten.

Armoede-effectrapportage

De armoede-effectrapportage is in februari 2008 vastgesteld. Bij de uitwerking van de deelplannen die voortvloeien uit het beleidsplan Wmo wordt deze toegepast.

HOOFDSTUK 4 MET ELKAAR- BEVORDEREN SOCIALE SAMENHANG EN LEEFBAARHEID

Toekomstbeeld: wat willen we bereiken

Ons uitgangspunt bij participatie in de samenleving, is dat (zelfstandige) deelname aan alle aspecten van de samenleving mogelijk moet zijn voor alle mensen, inclusief de mensen met een beperking van welke aard dan ook. Om de eigen kracht te vergroten willen we het volgende bereiken:

Algemene voorzieningen en goede informatie zijn beschikbaar en toegankelijk. Ook voor mensen met een beperking.

Hoe gaan we dat doen

Om de eigen kracht te vergroten is de beschikbaarheid en toegankelijkheid van algemene voorzieningen en goede informatie, juist voor mensen met een beperking, essentieel.

1. Het (financieel) ondersteunen en bevorderen van activiteiten op het gebied van Sport, Cultuur en activiteiten die de zelfontplooiing bevorderen⁶.

Ontmoetingsmogelijkheden verstevigen de sociale samenhang van de samenleving. Dit is een belangrijke voorwaarde in het kader van de eigen kracht. Ontmoeten kan op veel plekken in de samenleving. Voor een belangrijk deel gebeurt dat bij de (gesubsidieerde) activiteiten op het gebied van sport, cultuur en activiteiten die de zelfontplooiing bevorderen. Juist deze activiteiten zijn erg belangrijk in het kader van de sociale samenhang en elkaar leren kennen. Daarnaast is ontmoeting binnen de sociale omgeving belangrijk. Bij het ondersteunen en bevorderen van ontmoeting zijn verschillende partijen betrokken met elk hun eigen rol. De gemeente, instellingen en organisaties, maar ook alle inwoners van de gemeente Raalte hebben hun eigen verantwoordelijkheid.

2. We vragen van iedereen in Raalte om binnen de eigen mogelijkheden 'mee te doen'.

Dit kan door financiële ondersteuning of door het bieden van voorwaarden. Bijvoorbeeld de mogelijkheid bieden om vrijwilligerswerk te doen en daar cursussen voor aan te bieden. Wie een bijdrage levert aan de maatschappij in de vorm van werk, een opleiding, vrijwilligerswerk of mantelzorg maakt deel uit van sociale verbanden, heeft iets om trots op te zijn en krijgt de kans om zich te ontplooien.

⁶ Bijvoorbeeld naar het volwassenenonderwijs gaan en een kaderopleiding volgen als vrijwilliger.

3. Voorwaarden scheppen dat mensen met een functiebeperking (en senioren) zo lang mogelijk zelfstandig moeten kunnen blijven wonen.

Dat vraagt om een pakket van maatregelen waarbij sprake is van een integrale benadering van wonen, zorg, welzijn en werk en inkomen. De gemeente is hiertoe voorwaardenscheppend, maar niet altijd financier. Zij kan ook optreden als regisseur en belangenbehartiger naar andere financiers, zoals de woningbouwvereniging, de eigenaren van openbaar toegankelijke gebouwen, zorgaanbieders etc..

Stand van zaken/vertrekpunt

Accommodaties

Op dit moment is er in veel kernen sprake van versnippering van de beschikbare accommodaties. Betrokkenen hebben veel moeite om de accommodaties rendabel te houden. In verschillende kernen zijn al initiatieven ontplooid om accommodaties en de daarbij behorende voorzieningen te bundelen. In het collegeprogramma "Raalte voor elkaar" is opgenomen dat accommodaties de dorpen op een verantwoorde wijze leefbaar houden, multifunctioneel worden gebruikt en middels maatwerk per dorp en op interactieve wijze tot stand komen.

Wmo-loket

Sinds 1 januari 2008 is er een volwaardig Wmo-loket met één-loket-structuur operationeel. Alle burgers die vragen hebben op het gebied van welzijn, inkomen, zorg en wonen kunnen terecht aan het loket met hun vraag, zowel telefonisch, fysiek, per post of digitaal. Deze informatie kan ondersteuning geven bij het (her) vinden of behouden van de "eigen kracht".

Activiteiten

Raalte kenmerkt zich door veel mogelijkheden op het gebied van sport, cultuur en op het gebied van activiteiten die de zelfontplooiing bevorderen. Deze zaken hebben een eigen, intrinsieke waarde. Sport draagt bij aan een gezonde leefstijl, cultuur verbreedt de blik van mensen en activiteiten die de zelfontplooiing bevorderen dragen bij aan de zelfstandigheid van mensen. Deze intrinsieke waarde wordt hier buiten beschouwing gelaten, want dit vindt zijn plek in de betreffende beleidsnota's. Deze activiteiten komen overeen in die zin dat ze de mogelijkheid tot ontmoeting bieden en juist deze ontmoeting is van het grootste belang met het oog op de Wmo. Een groot aantal ontmoetingsactiviteiten wordt ondersteund door middel van subsidies. Landstede Welzijn Raalte biedt ondersteuning bij het merendeel van de activiteiten die door de gemeente worden gesubsidieerd.

Diensten wonen met zorg

Vanaf 2007 heeft de gemeente in het kader van de vanuit de Awbz overgekomen subsidieregeling “Diensten bij wonen met zorg” een subsidie verleend aan de Zorggroep Raalte. Met deze subsidie biedt de gemeente Raalte ontmoetingsactiviteiten aan voor een groep mensen die nog thuis woont. De gemeente heeft 2007 en 2008 beschouwd als beleidsarm jaar en de subsidie uitgekeerd zoals dat voorheen door het zorgkantoor Midden IJssel werd gedaan. De Hartkamp (de Leiboomgroep) ontving, voor overheveling van deze regeling naar de Wmo, een subsidie van het zorgkantoor Zwolle voor deze activiteiten. Deze middelen heeft de gemeente Raalte echter niet ontvangen. Hierdoor heeft De Hartkamp ook geen subsidie van de gemeente ontvangen voor deze activiteiten.

Openbare ruimte

Bij het inrichten en onderhouden van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met de toegankelijkheid voor mensen met een beperking van stoepen, straten, voorzieningen en gebouwen. Alle dorpshuizen, waar de meeste sociaal maatschappelijke activiteiten plaatsvinden zijn fysiek toegankelijk. Dit zelfde geldt voor onder andere verzorgings- en verpleegtehuizen.

Sociale woningbouw

In de sociale woningbouw ligt de nadruk op aanpasbaar en levensloopbestendig bouwen. De gemeente heeft met de woningbouwcorporatie prestatieafspraken gemaakt. Ook bij bouw- en verbouw van eigen woningen wordt, door middel van het bouwbesluit en geldende bestemmingsplannen gestuurd richting levensloopbestendig, aanpasbaar en duurzaam bouwen. Uit het rapport Welzijn, Wonen en Zorg in de kleinere kernen blijkt, dat de inwoners van de verschillende kernen in grote lijnen tevreden zijn met het aantal aanwezige voorzieningen. Tijdens de gehouden interviews is aangegeven dat in de eerste levensbehoeften kan worden voorzien (winkels, etc.).

Openbaar vervoer

In de kleinere kernen vormt het ontbreken van openbaar een probleem. Iedereen kan gebruik maken van het collectief vraagafhankelijk vervoer en de regiotaxi. Geïndiceerden betalen alleen minder per zone, namelijk het tarief van het openbaarvervoer. Daarnaast zijn in een aantal dorpen buurtbusprojecten aanwezig.

Knelpunten

Accommodaties

Grootste knelpunt op dit moment is de versnippering van de accommodaties. Dit is onder andere gebleken uit het onderzoek Welzijn, Wonen en Zorg.

Activiteiten

Op dit moment is er onvoldoende afstemming tussen betrokken organisaties die ontmoetingsactiviteiten leveren. Er worden door verschillende instellingen dezelfde activiteiten aangeboden.

Activiteiten voor ouderen worden bijvoorbeeld georganiseerd door de zorginstellingen. Daarnaast ondersteunt Landstede Welzijn Raalte vrijwilligers die activiteiten voor ouderen organiseren. Afstemming tussen partijen is noodzakelijk.

Diensten wonen met zorg.

Op dit moment ontvangt alleen de Zorggroep Raalte middelen in het kader van deze subsidieregeling. Er zijn echter meerdere zorginstellingen die een beroep kunnen doen op deze regeling. De middelen zijn hiervoor niet toereikend.

Sociale woningbouw

Voor mensen met een hulpvraag die gewoon willen blijven wonen waar ze wonen, is een afgestemd aanbod van zorg en welzijn nodig en zijn aanpassingen van de woning noodzakelijk. Vaak is het nu nog een hele opgave om tot maatwerk en een afgestemd ondersteuningsaanbod te komen. Bovendien moeten die mensen vaak meerdere instanties aflopen om zaken op de rails te krijgen, inclusief het kastje-muur-effect. De vraag naar dit soort zogenaamde woon/zorg/welzijnarrangementen zal in de toekomst alleen maar toenemen. Het aanbod van zorg en welzijn in de wijken en buurten is hier nu nog niet op afgestemd.

Het aanbod van aanpasbaar en levensloopbestendige woningen is onvoldoende om aan de stijgende vraag te voldoen. Aan bouwen hangt een prijskaartje. Hierdoor kan het bij het particulieren ontbreken aan voldoende financiële middelen.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer is belangrijk met het oog op de bereikbaarheid. De afstanden tussen de dorpen, het uit kosten oogpunt relatief lage beslag dat er op wordt gelegd en het feit dat de zorg voor voldoende openbaar vervoer bij de provincie ligt, maakt echter dat wij als gemeente hier ten dele invloed op uit kunnen oefenen. Vooral voor mensen met enige beperkingen zijn voldoende bushaltes en stopplaatsen (bereikbaarheid) voorwaarde om van het openbaar vervoer gebruik te kunnen maken.

Prestatiedoelen

Accommodaties

- In 2011 is er ten minste één multifunctionele accommodatie per kern aanwezig (of behouden).
- In 2009 is er een accommodatiebeleid.

Wmo-loket

- Eind 2009 zijn de gebruikers van het Wmo-loket tevreden over de diensten van het Wmo-loket. De gemiddelde score is dan een 7.

Activiteiten

- In 2008 en verder voortzetting van ondersteuning van particulier initiatief door een subsidie.
- De subsidiëring van sociaal culturele activiteiten vindt vanaf 2009 plaats op basis van vooraf gestelde prestatiedoelen die aansluiten bij het Wmo-beleidsplan.

Openbare ruimte

- Uitgangspunt is, dat alle doelgroepen zoveel mogelijk kunnen participeren zonder bijzondere voorzieningen: mensen met een handicap moeten bij voorkeur kunnen deelnemen aan activiteiten van verenigingen, bijvoorbeeld: sportverenigingen, jeugdclubs, scouting en ouderenwerk. Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met de toe- en doorgankelijkheid voor mensen met een beperking.

Diensten wonen met zorg

- In 2008 wordt de subsidieregeling: "diensten bij wonen met zorg" uitgewerkt.

Sociale woningbouw

- Salland Wonen bouwt in de periode tot en met 2010 circa 260 woningen voor senioren of woonzorgcombinaties (inclusief gedeelte vervanging).
- Salland Wonen bouwt gelijkvloerse woningen (appartementen en patiobungalows) die niet specifiek bestemd zijn voor zorgbehoevenden, maar wel geschikt zijn voor het leveren van zorg wanneer dat nodig is.
- Verschillende zorginstellingen uit de gemeente Raalte bouwen woningen voor zorgbehoevenden.

- Er wordt in overleg met Salland Wonen en andere projectmatige ontwikkelaars woonaanbod gecreëerd voor mensen met een beperking die niet onder de categorie “senioren” vallen maar wel behoefte hebben aan speciaal bruikbare woningen, zoals bijvoorbeeld gezinnen met kinderen met een beperking, mensen met een stoornis in het autistisch spectrum, etc.

Openbaar vervoer

- Initiatieven op het terrein van openbaar vervoer vanuit de provincie volgen en daarbij zoveel mogelijk faciliteren en stimuleren. Vragen zonodig doorleiden naar de provincie en daar aandacht vragen voor bepaalde problematiek (bijvoorbeeld bereikbaarheid van de kleine kernen).

Betrokken partijen

Om het mogelijk te maken om op eigen kracht te functioneren en dingen te realiseren in de samenleving, zijn veel verschillende partijen betrokken, bijvoorbeeld: plaatselijk belangen, de woningbouwcorporatie, (sport)verenigingen, maatschappelijke organisaties, vrijwilligersorganisaties, buurtwerkcommissies en zorginstellingen. Deze partijen hebben allemaal hun eigen rol in het bevorderen van de zelfredzaamheid van de inwoners van de gemeente Raalte.

HOOFDSTUK 5 VOOR ELKAAR- HULP VANUIT HET (SOCIALE) NETWERK

Toekomstbeeld: wat willen we bereiken

Ons staat een samenleving voor ogen waar iedereen zo zelfstandig mogelijk kan blijven functioneren, maar waar mensen ook naar elkaar willen en (kunnen) omkijken. Raalte moet een gemeente zijn waar mensen niet ongemerkt vereenzamen. Waar je een boodschap doet of de vuilnisemmer buiten zet voor de burens als dat nodig is. Waar mensen vrijwilligerswerk en mantelzorg verrichten, maar wel waar nodig een beroep kunnen doen op professionele ondersteuning.

Hoe gaan we dat doen

Dit toekomstbeeld kan onmogelijk alleen door de bestuurders en ambtenaren van de gemeente worden gerealiseerd.

Voor het welslagen van de Wmo is de inzet van de hele gemeenschap Raalte nodig: de ca. 38.000 inwoners en de organisaties en instellingen die hier actief zijn.

Wanneer eigen kracht ophoudt, is ondersteuning nodig, deze ondersteuning kan worden geboden door de eigen omgeving of door de breder omringende omgeving. De taak die de gemeente voor zichzelf ziet weggelegd is vooral het voeren van regie en het smeden van coalities.

We gaan het volgende doen:

1. Kracht binnen eigen omgeving versterken door vrijwilligers- en mantelzorgondersteuning.
2. Smeden van coalities tussen/met maatschappelijke organisaties gericht op het vergroten van het zelfoplossend vermogen en het zo lang mogelijk, met wat hulp, zelfstandig kunnen blijven wonen.

A. Eigen omgeving

Om te kunnen (blijven) meedoen in de samenleving is het belangrijk om te zorgen voor een eigen netwerk van familie en vrienden, zodat je daar een beroep op kan doen. Daarnaast is de betrokkenheid van vrijwilligers bij organisaties belangrijk. De gemeente heeft als taak voorwaarden te scheppen om de deelnemers uit het sociale netwerk (mantelzorg en vrijwilligers) te laten functioneren. Hierbij is het belangrijk te realiseren dat vrijwilligerswerk een keuze is. Er zijn ook heel veel vormen van vrijwilligerswerk. Van vrijwilliger bij een sportvereniging tot vrijwilliger in de zorg. De verschillende vormen van vrijwilligerswerk brengen allemaal een verschillende belasting met zich. Feit blijft echter wel dat het een keuze van de persoon zelf is om vrijwilligers werk te doen.

Anders ligt het bij de mantelzorgers. Mantelzorg is (in veel gevallen) geen eigen keuze. De mantelzorger neemt echter wel de zorgtaken van iemand uit het eigen netwerk over, zodat deze persoon in staat is om in de eigen omgeving te blijven functioneren. Gezien de vaak zware belasting van mantelzorgers, is een goede en passende vorm van mantelzorgondersteuning belangrijk.

De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van een praktisch en werkbaar opzet voor de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers die aansluit bij de wensen van de inwoners. Door deze ondersteuning is de verwachting dat mantelzorgers en vrijwilligers hun taken langer vol kunnen blijven houden. Op deze wijze kunnen mensen langer een beroep doen op hun eigen sociale omgeving.

Conclusie: er is een duidelijk onderscheid tussen mantelzorgers en vrijwilligers. Beiden hebben echter wel invloed op de eigen leefomgeving. Ze stellen immers mensen in staat om langer in hun eigen omgeving te kunnen functioneren. Aandachtspunt hierbij is wel de vaak overbelaste mantelzorger.

Stand van zaken/vertrekpunt

Vrijwilligers

Het vrijwilligerssteunpunt biedt ondersteuning aan vrijwilligers in de vorm van onder andere bemiddeling, ondersteuning bij het zoeken naar fondsen en sponsors. Ook worden er diverse cursussen voor vrijwilligers(-organisaties) georganiseerd.

De gemeente ontvangt een subsidie voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. In 2007 heeft de gemeente deze voormalige Awbz-subsidie doorgesluisd naar Landstede Welzijn Raalte.

Op het terrein van de maatschappelijke ondersteuning gebeurt al veel in Raalte. Ontzettend veel mensen zetten zich vrijwillig hiervoor in: wat dat betreft zijn we een 'rijke' gemeente. De invoering van de Wmo biedt niet alleen een kans om verbeteringen door te voeren, maar ook om de bestaande successen en verworvenheden zichtbaar te maken en te koesteren.

We moeten ons wel realiseren, dat er ook vrijwilligers zijn die geen gebruik maken van de diensten van het vrijwilligerssteunpunt, maar op eigen kracht vrijwilligerswerk vinden en dit vanuit/bij een andere organisatie of instelling doen.

Mantelzorgers

Voor de mantelzorgers worden cursussen en andere ondersteunende activiteiten georganiseerd.

De gemeente heeft de taak om invulling te geven aan mantelzorgondersteuning.

De werkgroep mantelzorgondersteuning heeft een advies uitgebracht aan de gemeente met betrekking tot de wijze waarop de gemeente Raalte mantelzorgondersteuning vorm zou moeten geven.

Op dit moment subsidieert de gemeente het steunpunt mantelzorg van Carinova en de Stichting vrijwillige thuiszorg voor activiteiten op het terrein van mantelzorgondersteuning.

Knelpunten

Het wordt steeds moeilijker om vrijwilligers te vinden. Ook wordt er steeds meer verwacht van vrijwilligers door de diverse organisaties. Vooral jongeren zijn moeilijk te motiveren voor vrijwilligerswerk. Als gemeente kun je deze mensen niet dwingen zich vrijwillig in te zetten, het beleid moet gericht zijn op het wegnemen van drempels en het bekendmaken van verschillende vormen van vrijwilligerswerk.

De groep van mantelzorgers is voortdurend in beweging. Zorgvragers verdwijnen of komen erbij, daarmee komen en verdwijnen óók de mantelzorgers. Dat maakt dat het moeilijk is om de groep mantelzorgers in beeld te houden. Dit heeft tot gevolg dat het moeilijk is het juiste aanbod te bieden op de vragen van mantelzorgers. Ook herkennen mantelzorgers zich vaak niet in deze term. Dat maakt dat mensen, die mogelijk wel ondersteuning nodig hebben, geen gebruik maken van het aanbod van het steunpunt of niet aangeven aan welke ondersteuning zij behoefte hebben.

Het signaleren van overbelaste mantelzorgers zou ook meer aandacht van professionele zorgorganisaties moeten krijgen. Dat proces kost tijd en energie van de diverse partijen, waardoor het risico gelopen wordt dat mantelzorgers te laat van de mogelijkheden van ondersteuning op de hoogte gesteld worden.

Prestatiedoelen

Vrijwilligers

- Vrijwilligers en mantelzorgers krijgen ondersteuning naar behoefte.
- Vanaf 2008 elk jaar realisatie van Make A Difference Day (MADD).
- In 1e kwartaal 2010 evaluatie van het vrijwilligerssteunpunt. Aan de hand hiervan actiepunten uitzetten.
- Vanaf 2008/2009 realisatie van ondersteuning van vrijwilligers die voorgedragen worden uit het klantenbestand van de afdeling Sociale Zaken van de gemeente.
- In 2010 is er voor alle door de afdeling Sociale Zaken voorgedragen “kwetsbare” vrijwilligers een match gerealiseerd.
- Organiseren van een beursvloer in 2008 met als doel het vergroten van de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij het vrijwilligerswerk. Indien financieel haalbaar vanaf 2011 één keer in de twee jaar een beursvloer organiseren.

Mantelzorgers

- In het derde kwartaal 2008 is, aan de hand van het advies van de werkgroep mantelzorgondersteuning, duidelijk wat de gemeente doet in het kader van mantelzorgondersteuning. De gemeente gaat in ieder geval in op het advies om een behoefteonderzoek te doen naar speciale doelgroepen.
- In 2010 is voor wat betreft ondersteuningsactiviteiten een klanttevredenheid onder mantelzorgers gerealiseerd met een score 7.

Betrokken partijen

Voor ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers zijn zowel interne als externe partijen betrokken. Extern zijn dat onder andere thuiszorgorganisaties, patiënten- en cliëntenorganisaties, vrijwilligersorganisaties, intramurale zorgorganisaties en de provincie .

B. Maatschappelijke organisaties en instellingen

Als inwoners dreigen niet meer op eigen kracht te kunnen (blijven) meedoen in de samenleving en geen beroep kunnen doen op de eigen omgeving, zijn maatschappelijke organisaties (professioneel en vrijwillig) nodig om te realiseren dat ze nog op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving. Het gaat hier met name om preventieve ondersteuning en het op weg helpen van mensen om ze in staat te stellen zelfstandig te blijven functioneren.

Maatschappelijke organisaties bieden allerlei diensten en activiteiten die veelal preventief van aard zijn. Dit kan in de vorm van probleemsignalering, cliëntondersteuning of het aanbieden van diensten. Cliëntondersteuning betreft de ondersteuning van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Cliëntondersteuning heeft de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) tot doel ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Dit kan informatie en advies, maar vooral ook uitgebreide vraagverheldering en kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij keuzes op diverse levensterreinen omvatten. Cliëntondersteuning moet voldoen aan bepaalde kwaliteitscriteria, zoals onafhankelijk, laagdrempelig, vraaggericht en deskundig. De gemeente heeft een coördinerende taak bij mensen helpen hun vraag helder te formuleren en ze toe te leiden naar degene die ze het beste kan helpen.

Om te realiseren dat mensen enerzijds zolang mogelijk (gedeeltelijk) zelfstandig kunnen functioneren (van maaltijdvoorzieningen tot opvoedingsvoorlichting) en anderzijds in staat worden gesteld om naasten en bekenden bij problemen te helpen, is het van belang dat deze preventieve activiteiten zich (blijven) richten op:

- Het vergroten van het probleemvoorkomend en –oplossend vermogen.

Door mensen preventief te informeren, adviseren over (voorkomende) problemen en beroepskrachten te leren problemen te signaleren bij doelgroepen en deze doelgroepen daarover te benaderen, kun je het vermogen van mensen om problemen te voorkomen of op te lossen, vergroten.

Mensen hoeven daardoor bij problemen minder of later een beroep te doen op hun sociale omgeving en/of individuele zorgvoorzieningen.

- Het zo lang mogelijk, met hulp, zelfstandig kunnen blijven wonen.

Maatschappelijke organisaties (professioneel en vrijwillig) kunnen door, individuele welzijnsdiensten aan te bieden, het mogelijk maken dat mensen langer “thuis” kunnen blijven wonen.

Samenwerking en afstemming tussen partijen in activiteiten is van essentieel belang om deze doelstelling te bereiken.

Stand van zaken/vertrekpunt

Opvoeden en opgroeien

De provincie is wettelijk verantwoordelijk voor de voorzieningen die zijn opgenomen in de Wet op de jeugdzorg en voor de Bureaus Jeugdzorg. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor preventie. Het gaat hierbij om de gehele context waarbinnen de jeugd opgroeit. In het kader van het preventieve beleid schrijft de Wet op de Jeugdzorg voor dat de Bureaus Jeugdzorg ondersteuning bieden aan beroepskrachten, bijvoorbeeld op en rond scholen (informatie en advies). Gemeenten zijn daarentegen verantwoordelijk voor de samenhang in de beleidsketen. De verantwoordelijkheden van gemeenten en provincies in de keten van de jeugdzorg zijn complementair: de provincie is verantwoordelijk voor het bieden van jeugdzorg aan kinderen en jongeren bij wie sprake is van ernstige opgroei- en opvoedproblematiek. Door het gemeentelijk integraal jeugdbeleid moeten deze ernstige problemen zo veel mogelijk worden voorkomen. Daarnaast is er vanuit het jeugdgezondheidsbeleid een preventieve taak voor gemeenten. Op dit moment wordt de nota integraal jeugdbeleid geschreven. In deze nota is een bundeling van alle thema's rondom jeugd. Deze nota is in 2008 gereed en geeft aan welke richting de gemeente op wil. In de nota lokaal gezondheidsbeleid 2007-2010 zijn de preventieve activiteiten rondom jeugd beschreven. Deze activiteiten worden geïntegreerd in de integrale nota jeugdbeleid.

Lokaal gezondheidsbeleid

In de nota lokaal gezondheidsbeleid 2007-2010 staan veel preventieve activiteiten beschreven met als doel het bevorderen van een gezonde leefstijl. Naast de aandacht voor de jeugd, wordt in de nota ook aandacht besteed aan de doelgroepen ouderen en eenzamen.

Geestelijke gezondheidszorg

Preventieactiviteiten in de geestelijke gezondheidszorg zijn per 1 januari 2007 gesplitst in individuele en collectieve preventie. De individuele activiteiten vallen onder financiering van de zorgverzekering. De gemeente is verantwoordelijk voor de collectieve geestelijke gezondheidspreventie.

In 2007 heeft het RIAGGz over de IJssel een subsidie ontvangen voor het uitvoeren van activiteiten op het terrein van collectieve geestelijke gezondheidspreventie. 2007 werd gezien als beleidsarm jaar. Dit betekent, dat de regeling zoals voorheen door het zorgkantoor is uitgevoerd, is voortgezet door de gemeente.

Welzijn, wonen en zorg

Er zijn mensen die geen indicatie hebben en die niet de weg naar de verschillende voorzieningen weten te vinden, maar deze wel nodig hebben. Deze groep mensen steunt veelal op de eigen sociale omgeving. Als dit niet goed is georganiseerd, bijvoorbeeld door het ontbreken van mantelzorgondersteuning, dreigt deze groep tussen wal en schip te vallen. Per 1 januari 2008 functioneert er een Wmo-loket in de gemeente Raalte. Mensen kunnen daar terecht met vragen op het terrein van Welzijn, Wonen, Zorg en Inkomen. Er is een groep mensen in Raalte die dit loket niet weet te vinden. Deze groep loopt het risico buiten de boot te vallen.

Diensten in verband met zelfstandig functioneren

In de gemeente Raalte zijn er verschillende organisaties die een maaltijdvoorziening aanbieden. Daarnaast zijn er de Algemene Hulpdienst, de Stichting Zonnebloem en Humanitas die verschillende diensten aanbieden. De Thuiszorg biedt eveneens ondersteuning aan mensen aan die niet in staat zijn zelfstandig te functioneren.

De zorginstellingen in de gemeente Raalte bieden welzijnsdiensten aan mensen die in de nabijheid van de zorginstelling wonen. Dit maakt het mede mogelijk, dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Vervolgens worden er diensten aangeboden voor mensen die gebruik maken van de geestelijke gezondheidszorg, bijvoorbeeld: het sociaal café, het inloophuis, PART Raalte en diensten van de GGZ-steunpunten.

Tot slot worden diensten geleverd in het kader van integrale schuldhulpverlening en erfelijke armoede problematiek.

Cliëntondersteuning

Cliëntondersteuning (zowel vrijwillig als professioneel) vindt op dit moment versnipperd plaats binnen de gemeente Raalte. Voorbeelden van vrijwillige cliëntondersteuning in de gemeente Raalte zijn: het Steunpunt Minima en seniorenvoorlichters.

De ouderenbonden, het Steunpunt Minima en de vakbeweging helpen mensen met invullen van (belasting)formulieren. Daarnaast zijn er professionele organisaties actief op het terrein van cliëntondersteuning. Voorbeelden zijn: MEE IJsseloevers, Carinova, de ouderenadviseur en het In 2008 wordt gestart met een inventarisatie en een bundeling van activiteiten op het terrein van cliëntenondersteuning. Hierbij wordt aangesloten bij de functies van het Wmo-loket.

Algemeen maatschappelijk werk

Het maatschappelijk werk helpt het sociaal functioneren van mensen te verbeteren. Dat gebeurt onder andere door informeren, adviseren, ondersteunen en begeleiden; zo kort als mogelijk en zo lang als nodig. Er wordt gewerkt aan:

- Het verminderen of oplossen van problemen.
- Het vergroten van de zelfredzaamheid en psychosociale vaardigheden.

Het verbeteren van de relaties tussen mensen onderling en hun sociale omgeving.

Knelpunten

Opvoeden en opgroeien

Binnen het jeugdbeleid is de doorgaande lijn van 0 naar 23 jarigen erg belangrijk. Dit vereist samenwerking tussen de verschillende partijen in het veld.

Lokaal gezondheidsbeleid

Bij de uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid zijn veel verschillende partijen betrokken. Overlap in werkzaamheden tussen deze partijen moet voorkomen worden.

Geestelijke gezondheidszorg

De activiteiten die in het kader van de jeugdgezondheidszorg en in het kader van de collectieve geestelijke gezondheidspreventie uit worden gevoerd kunnen heel dicht bij elkaar liggen, waardoor het lastig is om een onderscheid te maken. De gemeente heeft een coördinerende taak in de afstemming tussen activiteiten. Vervolgens is samenwerking tussen partijen op dit terrein belangrijk. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid om een goede samenwerking tussen partijen die actief zijn op dit terrein te bevorderen. Betrokken partijen hebben echter ook een eigen verantwoordelijkheid.

Welzijn, wonen en zorg

Samenwerking tussen de verschillende aanbieders is essentieel. Door de invoering van de Wmo verbreden veel aanbieders hun werkterrein, waardoor er meer concurrentie ontstaat. Deze concurrentie kan een samenwerking in de weg staan.

Diensten in verband met zelfstandig functioneren

Op dit moment ontvangt de Zorggroep Raalte een subsidie in verband met de diensten voor wonen met zorg. De Hartkamp en het Wooldhuis bieden echter ook activiteiten in het kader van deze regeling aan. Deze instellingen krijgen nu geen subsidie. Het zorgkantoor Midden IJssel subsidieerde alleen de Zorggroep Raalte. De Hartkamp ontving een subsidie van het zorgkantoor Zwolle, maar deze middelen zijn niet overgegaan naar de gemeente. De huidige financiële middelen zijn niet toereikend, om alle drie de instellingen te subsidiëren, daarom zal er een omschrijving moeten komen van welke activiteiten de gemeente aan wie subsidieert.

Cliëntondersteuning

Er moet een duidelijke afstemming zijn in de functies die het Wmo-loket biedt en de functie van advies en cliëntondersteuning. Partijen moeten zich ervan bewust zijn dat ze onderdeel zijn van een keten.

Algemeen maatschappelijk werk

Het werkterrein van het algemeen maatschappelijk werk is breed, waardoor er overlap kan ontstaan met diensten van andere instellingen.

Prestatiedoelen

Opvoeden en opgroeien

- In de nota integraal Jeugdbeleid staan de doelstellingen op dit gebied voor de gemeente Raalte beschreven. Deze doelstellingen zijn vanzelfsprekend ook van toepassing voor het beleidsplan voor de Wmo.

Lokaal gezondheidsbeleid

- In de nota lokaal gezondheidsbeleid zijn de doelstellingen en actiepunten beschreven.
- In 2008 is de samenwerking tussen Carinova en de GGD in het kader van de jeugdgezondheidszorg verbeterd. Dit wordt tot uitdrukking gebracht in het samen uitvoeren van activiteiten.
- In 2008 zijn de budgetovereenkomsten jeugdgezondheidszorg met de GGD en Carinova nader uitgewerkt in concrete prestatiedoelen.

Geestelijke gezondheidszorg

- In 2009 is er een budgetovereenkomst in het kader van collectieve geestelijke gezondheidspreventie. Dan is ook duidelijk welke activiteiten en prestaties door welke instelling wordt geleverd in het kader van collectieve geestelijke gezondheidspreventie. Er is geen overlap in activiteiten die door Carinova en de GGD worden uitgevoerd in het kader van de jeugdgezondheidszorg.

Welzijn, wonen en zorg

- In 2009 is er een sluitend netwerk van aanbieders op het terrein van welzijn, wonen en zorg, dat een systeem heeft en beheert, waarbij signalen worden geregistreerd en de doelgroep verder wordt geholpen. Dit vloeit voort uit het project Welzijn, Wonen en Zorg.
- In 2009 start het verkennen van de mogelijkheden voor het opzetten van zorgteams voor mensen die uit de boot dreigen te vallen doordat ze zich onttrekken aan activiteitenverplichtingen in het kader van hun uitkering.

Diensten in verband met zelfstandig functioneren

- De gemeente heeft in 2008 een plan opgesteld met betrekking tot de wijze waarop de subsidie diensten voor wonen met zorg wordt ingezet. Daarbij is geïnterviewd wat de verschillende zorginstellingen doen op dit terrein. Vanaf 2009 wordt met betrokken instelling(en) gewerkt met een budgetovereenkomst.

Cliëntondersteuning

- Er is een goedlopend (indien mogelijk professioneel) netwerk van advies en cliëntondersteuning georganiseerd rondom het Wmo-loket. Dit betekent dat alle partijen die per 1 januari 2008 aan cliëntondersteuning doen zijn geïnventariseerd in 2008. In 2008 is eveneens duidelijk op welke wijze de gemeente Raalte invulling geeft aan cliëntondersteuning.

Algemeen maatschappelijk werk

- Vanaf 2008 wordt de budgetovereenkomst met het Algemeen Maatschappelijk Werk verder geconcretiseerd in prestatiedoelen.
- Er vindt afstemming plaats met de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg (geen overlap in activiteiten).

Betrokken partijen

Opvoeden en opgroeien

Betrokken partijen bij het integraal jeugdbeleid zijn: het onderwijs, de (zorg) aanbieders, de gemeente, de provincie, de Wmo-raad, de jeugdhulpverlening, verenigingen en jongerenorganisaties.

Geestelijke gezondheidszorg

Het RIAGGz over de IJssel ontvangt op dit moment een subsidie van de gemeente voor de uitvoering van de collectieve geestelijke gezondheidspreventie.

Welzijn, wonen en zorg

De leden van het platform welzijn, wonen en zorg.⁷

Diensten in verband met zelfstandig functioneren

Onder andere: Stichting Zonnebloem, Algemene Hulpdienst, Humanitas, Carinova, Hartkamp, Wooldhuis, Zorggroep Raalte, Vrijwillige Thuiszorg.

⁷ GGD regio IJssel-Vecht, tandartsen Raalte, Huisartsenpraktijk Heino, Huisartsen Midden Salland, Zorggroep de Leiboom, Regionaal Zorgnetwerk Zwolle e.o., Zwolse Poort, De Parabool, Oefentherapie Ceasar, RIAGGz over de IJssel, Het Wooldhuis, RIBW Zwolle, praktijk voor fysiotherapie/manuele therapie, Landstede Welzijn Raalte, Carinova, Salland Wonen, Zorggroep Raalte, Zozijn en de gemeente Raalte.

Cliëntondersteuning

Cliëntondersteuning: Steunpunt Minima, Humanitas, vluchtelingenwerk, seniorenvoorlichting, ouderenbonden, ouderenadviseur, adviesraad Werk en Inkomen, Vakbeweging, diaconieën/caritas, Algemeen Maatschappelijk Werk, RIBW/PART en MEE IJsseloevers.

Algemeen maatschappelijk werk

Carinova

HOOFDSTUK 6 GOED VOOR ELKAAR- INDIVIDUELE ZORGVOORZIENINGEN

Toekomstbeeld: wat willen we bereiken

Indien niet kan worden voldaan aan ons uitgangspunt: een (zelfstandige) deelname aan alle aspecten van de samenleving voor alle mensen, zijn mensen afhankelijk van zorg. Zorg wordt alleen geleverd als er geen andere uitweg is. Het streven is om mensen zo min mogelijk zorgafhankelijk te laten zijn.

In de komende jaren is een toename van de vraag naar individuele voorzieningen te verwachten. Voorbeelden van individuele voorzieningen zijn de Wvg (Wet voorzieningen gehandicapten)-voorzieningen en de huishoudelijke hulp. Deze voorzieningen zijn vanaf 1 januari 2007 ondergebracht in de Wmo en vallen onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Als gevolg van de vergrijzing, het feit dat meer ouderen en mensen met beperking zelfstandig (blijven) wonen en een snellere uitstroom uit instellingen, groeit de vraag naar zorg aan huis, aangepast wonen, rolstoel en woningaanpassingen.

Daarnaast streeft de gemeente naar een daling van het aantal mensen die de thuissituatie verlaten en het optimaliseren van de maatschappelijke opvang.

Hoe gaan we dat doen

De gemeente heeft met betrekking tot de individuele voorzieningen een faciliterende en voorwaardenscheppende rol. Deze rol is mede door de wet opgelegd. Via de gemeente zijn er mogelijkheden om een beroep te doen op individuele voorzieningen. Het gaat hier om bijvoorbeeld rolstoelen en woningaanpassingen, vervoer en hulp bij de huishouding.

Zorg voor mensen die het (tijdelijk) niet kunnen is ook belangrijk.

De gemeente Raalte wil aandacht besteden aan mensen die al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn om zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Het bieden van maatschappelijke opvang is hiervoor een oplossing. Samenwerking met de centrumgemeente is hiervoor een voorwaarde. De rol van de gemeente is hierbij vooral meedenkend.

Het verlaten van de thuissituatie kan ook verband houden met problemen van relationele aard of geweld. Indien er tijdelijke opvang aan vrouwen wordt geboden, wordt gesproken van vrouwenopvang. Vaak wordt in dit verband de term huiselijk geweld gebruikt. De gemeente Raalte zal met de centrumgemeente meedenken over het te vormen beleid. Daarnaast is de gemeente voorwaarden-scheppend voor de bestrijding van huiselijk geweld op lokaal niveau.

De gemeente Raalte wil een bijdrage leveren aan het vroegtijdig signaleren en beïnvloeden van risicofactoren en beschermende factoren met het oog op het voorkomen en verminderen van uitsluiting en het realiseren van een aanvaardbare kwaliteit van leven voor kwetsbare mensen.

Tot slot heeft de gemeente Raalte extra aandacht voor mensen die zich niet meer zelfstandig kunnen redden als gevolg van verslavingsproblemen. Er zal met name ingezet worden op alcoholverslaving bij jongeren. Het gemeentelijk beleid met betrekking tot verslavingszorg zal zich met name richten op preventie.

Zoals hierboven beschreven, is de gemeente Raalte voor wat betreft vrouwenopvang en huiselijk geweld, maatschappelijke opvang en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg afhankelijk van initiatieven van de betreffende centrumgemeenten. Voor vrouwenopvang en huiselijk geweld is de gemeente Apeldoorn centrumgemeente en voor de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg en maatschappelijke opvang is de gemeente Deventer centrumgemeente. De gemeente Raalte zal geen afwachtende houding aannemen als het gaat om het te voeren beleid vanuit de centrumgemeenten. Er zal nadrukkelijk contact gezocht worden met de centrumgemeenten, om de positie van Raalte duidelijk te maken.

Stand van zaken/vertrekpunt

Individuele voorzieningen

De Wet voorzieningen gehandicapten valt per 1 januari 2007 onder de Wmo. Een belangrijke wijziging is het vervangen van de zorgplicht. Dit betekent dat de voorziening niet meer centraal staat, maar de beperking die gecompenseerd moet worden staat centraal. De gemeente is vrij in de manier waarop dat gebeurt. Nieuw is ook de verplichting om voor alle voorzieningen een persoonsgebonden budget in plaats van een voorziening in natura aan te bieden wanneer de burger daarom vraagt. Daarnaast zijn de gemeenten verplicht gesteld, desgevraagd, aan de burger keuzemogelijkheden te bieden tussen verschillende aanbieders.

Op 21 september 2006 is de verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Raalte vastgesteld. In deze verordening staan regels en richtlijnen met betrekking tot alle individuele voorzieningen, waar de gemeente mee te maken heeft. Het gaat dan om: rolstoelen, woningaanpassingen, vervoersvoorzieningen en hulp bij de huishouding. In de bijbehorende leidraad is het uitvoeringsbeleid met betrekking tot deze voorzieningen opgenomen.

Momenteel is er alleen een eigen bijdrage voor hulp bij de huishouding en er wordt gebruik gemaakt van een inkomensgrens voor Wmo-vervoersvoorzieningen. Hierbij worden de minima ontzien.

Vrouwenopvang en bestrijding huiselijk geweld

De gemeente Apeldoorn is de centrumgemeente voor de vrouwenopvang en aanpak huiselijk geweld. Apeldoorn heeft deze taken voor de subregio Midden IJssel gedelegeerd aan de gemeente Deventer.

Voor wat betreft vrouwenopvang en aanpak huiselijk geweld is bij de GGD Gelre IJssel Vecht in de gemeente Deventer het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG) gevestigd. Op dit moment (februari 2008) zijn de besprekingen om aan te sluiten bij het steunpunt in Zwolle in een vergevorderd stadium. Op 12 maart 2008 is er een overeenkomst ondertekend door de gemeenten Deventer, Raalte en Olst-Wijhe en de Vrouwenopvang Overijssel in verband met aansluiting bij het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld bij de Vrouwenopvang Overijssel met terugwerkende kracht per 1 januari 2008. Het college van burgemeester en wethouders moet hier echter nog een besluit over nemen.

Huidige situatie

De gemeenten Deventer, Raalte en Olst-Wijhe hebben in 2005 een convenant ondertekend waarin de afspraken over de taken, werkwijze en financiering van het steunpunt (in Deventer) zijn vastgelegd. Bij dit steunpunt wordt informatie aan professionals en burgers geboden en worden meldingen van (dreigend) huiselijk geweld doorgeleid naar de casemanagers huiselijk geweld. De gemeente Raalte heeft via het Algemeen Maatschappelijk Werk een overeenkomst gesloten voor het aanstellen van een casemanager. De casemanagers kunnen ook meldingen binnen krijgen van andere partijen (bijvoorbeeld politie en huisartsen).

Casemanagers hebben naast het verlenen van informatie ook tot taak het realiseren van een sluitende dienstverlening rondom de problematiek. Na een melding wordt contact gelegd tussen professionele organisaties en/of instellingen (denk hierbij aan: woningbouwcorporaties, thuiszorg, politie, RIAGG). Daarnaast zijn er contacten met slachtoffers en daders. In gemeente Raalte hebben wij met Stichting Carinova een overeenkomst gesloten voor het leveren van casemanagers.

Uit een ambtelijk overleg tussen de gemeenten Raalte, Deventer en Olst-Wijhe is gebleken dat de

huidige dienstverlening van het ASHG Deventer te wensen over laat:

- de bereikbaarheid is beperkt;
- het registratiesysteem is niet sluitend;
- onderwerpen als voorlichting, met name aan ouderen, allochtonen en jeugd en deskundigheidsbevordering zijn niet optimaal.

Deze aandachtspunten hebben geleid tot het aangaan van een overeenkomst met de Vrouwenopvang Overijssel met betrekking tot de aansluiting bij het Advies- en Steunpunt Huiselijke Geweld aldaar.

Maatschappelijke opvang

Ten aanzien van maatschappelijke opvang is in de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in het op peil brengen van het voorzieningenniveau door de gemeente Deventer. In Deventer is een integrale voorziening gerealiseerd waarin dag- en nachtopvang wordt geboden. Er zijn ook gebruikersruimten voor alcohol, spuiten en roken.

Op financieel en inhoudelijk gebied worden binnen de zorg in de komende jaren veel wijzigingen verwacht. Op financieel gebied zijn dat bijvoorbeeld de wijzigingen in de basisverzekering, overheveling van middelen vanuit de Awbz (Algemene wet bijzondere ziektekosten) en de landelijke discussie rondom de herverdeling van de middelen voor maatschappelijke opvang en verslavingszorg. Op inhoudelijk niveau wordt gezocht naar een meer vraaggerichte benadering.

Gezien alle wijzigingen die zich op dit gebied voordoen hebben de gemeente Deventer en Salland Verzekeringen (zorgverzekeraar) elkaar gevonden als financiers en samenwerkingpartners. Zij gaan onder de noemer Regizorg, gezamenlijk op zoek naar nieuwe werkwijzen met als belangrijkste doel een goede zorg voor kwetsbare burgers. Onder het volgende kopje wordt dit verder uitgewerkt.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)

Gemeente Deventer is de centrumgemeente voor wat betreft de OGGZ. De gemeente Deventer ontvangt middelen voor de OGGZ die zij in overleg met haar regiogemeenten moet inzetten.

Zoals reeds aangegeven zijn door de gemeente Deventer en Salland Verzekeringen recentelijk op het terrein van zorg afspraken gemaakt om gezamenlijk op zoek te gaan naar nieuwe werkwijzen met als belangrijkste doel het bieden van een goede zorg voor kwetsbare burgers. Vragen die spelen zijn bijvoorbeeld: zijn er mogelijkheden om het huidige aanbod te beoordelen? Kan dit bij samenwerking van deze financiële partners kwalitatief beter, efficiënter, effectiever?

Hoe kan de cliënt, de zorgvrager beter bediend worden?

Deze samenwerking is in Deventer vormgegeven in het project Regizorg. De gemeente Deventer en Zorgkantoor Salland willen de cliëntregie centraal neerleggen bij dit project. Regizorg is bedoeld om vanuit verschillende verantwoordelijkheden de inkoopfunctie, de financieringsstromen en het casemanagement voor de cliënt bij elkaar te brengen in één gezamenlijk bedrijf.

De primaire activiteiten/producten van Regizorg zijn: Intake, zorgtoewijzing, zorginkoop en veldregie. Regizorg begeleidt de klant en bewaakt de kwaliteit, voortgang en onderlinge afstemming en effectiviteit van de uitvoering en stelt op basis daarvan het trajectplan eventueel bij.

Voor het project Regizorg wordt 2008 een proefjaar binnen de gemeente Deventer. Na dit jaar kan, afhankelijk van de uitkomsten, de methode worden uitgebreid naar andere gemeenten en financiers.

Verslavingszorg

De gemeente Raalte heeft in haar nota Lokaal Gezondheidsbeleid als speerpunt alcoholgebruik bij jongeren opgenomen. In februari 2006 hebben 12 gemeenten uit de politieregio IJsselland, waaronder de gemeente Raalte en een aantal organisaties, zoals GGD Regio IJssel-Vecht, Politie IJsselland en de stichting CAD vanuit het Project Integrale Veiligheid een intentieverklaring ondertekend, waarbij zij hebben vastgelegd dat gebruik van alcohol onder jongeren een maatschappelijk probleem vormt en zij gezamenlijk initiatieven zullen nemen om alcoholmatiging bij de jeugd in de regio IJsselland substantieel aan te pakken. Daarnaast moet alcohol ook onder de aandacht worden gebracht bij ouders, het onderwijs, sportverenigingen, jeugd- en jongerenwerk, winkeliers, horecaondernemers en zorgverzekeraars.

Naar aanleiding van de intentieverklaring is in de regio het project Alcoholmatiging Jeugd regio IJsselland gestart. De projectorganisatie is vervolgens verdeeld in werkgroepen, met een opdracht dat elke werkgroep binnen zijn onderwerp in het eerste kwartaal van 2008 uitgewerkte voorstellen zal presenteren aan individuele gemeenten. De bedoeling is dat de gemeenten een keuze zullen maken uit de aangeboden maatwerkprojecten.

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van verslavingszorg heeft tevens een raakvlak met het softdrugsbeleid in het algemeen en vergunningenbeleid ten aanzien van coffeeshops in het bijzonder.

Knelpunten

Een goede informatievoorziening met betrekking tot de “nieuwe” gemeentelijke taken als gevolg van de invoering van de Wmo is enorm belangrijk. Mensen moeten weten waar ze aan toe zijn en waar ze de informatie vandaan kunnen halen. De toegang voor het aanbieden van individuele voorzieningen moet zo eenvoudig mogelijk zijn. Een goede afstemming tussen het Wmo-loket en de backoffice bij de afdeling Sociale Zaken in het kader van de individuele voorzieningen is een voorwaarde.

Voor wat betreft maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en huiselijk geweld en de OGGZ is samenwerking met de gemeente Deventer vereist. De afgelopen tijd is gebleken, dat een actieve houding vanuit Raalte is vereist om deze samenwerking vorm te geven.

Hoewel de gemeente Raalte weinig invloed heeft op de financieringsstroom van deze onderwerpen, is het wel belangrijk dat er een vorm van zorg is geregeld voor mensen die het echt alleen niet redden.

Prestatiedoelen

Individuele voorzieningen

- In 2011 is 45% van de aanvragen voor woningaanpassingen binnen 4 weken afgehandeld.
- In 2011 is 80% van de aanvragen voor woningaanpassingen binnen 8 weken afgehandeld.
- In 2011 is 50% van de aanvragen voor vervoer binnen 4 weken afgehandeld.
- In 2011 is 90% van de aanvragen voor vervoer binnen 8 weken afgehandeld.
- In 2011 is 45% van de aanvragen voor rolstoelen binnen 4 weken afgehandeld.
- In 2011 is 85% van de aanvragen voor rolstoelen binnen 8 weken afgehandeld.
- In 2011 is 60 % van de aanvragen voor hulp bij de huishouding binnen 4 weken afgehandeld.
- In 2011 is 95% van de aanvragen voor hulp bij de huishouding binnen 8 weken afgehandeld.

Huiselijk geweld

- In 2008 is verdere uitwerking met betrekking tot de taken van het advies- en steunpunt huiselijk geweld in Zwolle voor de gemeente Raalte gerealiseerd.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

- In 2011 is in overleg met de centrum gemeente Deventer een beleidskader OGGZ ontwikkeld.
- In 2009 de mogelijkheden om aan te sluiten bij het project Regizorg verkennen.

Verslavingszorg

- Uitvoering van de in de nota lokaal gezondheidsbeleid opgenomen doelstellingen op het terrein van verslavingszorg.

Betrokken partijen

Er zijn veel verschillende partijen betrokken bij de keten van zorg. Het gaat hierbij om instellingen van zowel binnen als buiten de gemeente Raalte. Daarnaast is samenwerking met de omliggende gemeenten ook van belang.

HOOFDSTUK 7 PARTICIPATIE

Toekomstbeeld: wat willen we bereiken

De gemeente Raalte maakt voor haar inwoners de bereikte resultaten inzichtelijk. De gemeente Raalte betreft burgers en instellingen bij het opstellen van beleid en de uitvoering daarvan.

Aansluitend op de horizontalisering als sturingsmodel voor de Wmo wil de gemeente Raalte verantwoording afleggen aan haar inwoners door de bereikte resultaten inzichtelijk te maken. Dit doet de gemeente Raalte door de evaluatie van dit beleidsplan met de bijbehorende planning over 4 jaar. Belangrijkste partijen hierbij zijn de Wmo-raad en platform Welzijn, Wonen en Zorg. Anderzijds wil de gemeente Raalte de burgers en instellingen die betrokken zijn bij de maatschappelijke ondersteuning, betrekken bij het opstellen van beleid en de uitvoering daarvan.

Hoe gaan we dat doen

1. Een adviesorgaan met daarin belangenbehartigers op het terrein van maatschappelijke ondersteuning in het leven roepen.

In Raalte kennen we een traditie van het actief betrekken van de inwoners bij het gemeentebestuur die dateert van jaren ver voor de inwerkingtreding van de Wmo.

Voor vele werkterreinen hebben we adviesorganen die ons helpen bij het vormgeven van het gemeentebestuur. Onze ervaring is dat dit leidt tot een breed draagvlak en betrokkenheid van de inwoners. Bovendien komt het de inhoudelijke kwaliteit ten goede. Kortom, participatie heeft wat ons betreft een bewezen meerwaarde. De gemeente Raalte wil een adviesorgaan met daarin belangenbehartigers op het terrein van maatschappelijke ondersteuning in het leven roepen.

2. De gemeente Raalte wil insteken op hiaten in de sociale binding.

Vervolgens hecht de gemeente Raalte veel waarde aan de betrokkenheid van organisaties en groepen vanuit de kernen bij het beleid inzake maatschappelijke ondersteuning. Met name bij onderwerpen die alleen in bepaalde kernen spelen zijn deze groepen (bijvoorbeeld plaatselijke belangen) belangrijke partijen. De sociale binding in de kernen is hierbij van essentieel belang. De gemeente wil graag insteken op hiaten in deze sociale binding.

3. Activiteiten van het platform Welzijn, Wonen en Zorg voortzetten

De gemeente Raalte hecht veel waarde aan de adviezen van de aanbieders uit het platform Welzijn, Wonen en Zorg.

Dit heeft een meerwaarde voor het reeds ontwikkelde beleid op het terrein van Welzijn, Wonen en Zorg. Daarnaast informeren de instellingen uit het platform elkaar over (nieuwe) ontwikkelingen. Dit levert een positieve samenwerking en samenhang tussen de instellingen.

Stand van zaken/vertrekpunt

Wmo-raad

In de Wmo wordt een zware rol toegedicht aan de belangenbehartigers. In het licht van de Wmo hebben we in Raalte reeds een aantal adviesraden zoals de raad voor werk en inkomen, de culturele raad etc. Deze adviesorganen van de gemeente blijven gewoon bestaan. Er was echter behoefte aan een adviesorgaan dat alle deelbelangen overstijgt. Hiertoe is in de gemeente Raalte het Doelgroepenoverleg omgevormd tot een Wmo-raad. De Wmo-raad is een adviesraad van de gemeente Raalte bij de vorming en de uitvoering van Wmo-beleid.

De leden moeten dus niet alleen kunnen rekenen op informatie, maar ook hun mening kunnen geven bij de totstandkoming van het beleid. Telkens als er nieuw beleid in de maak is, zal de Wmo-raad bij nieuwe ontwikkelingen worden betrokken. Terugkoppeling naar en inbreng vanuit de achterban is een verantwoordelijkheid van de vertegenwoordigers in de Wmo-raad zelf. De Wmo-raad heeft ervoor gekozen om te werken met clusters. Deze clusters vertegenwoordigen verschillende thema's (bijvoorbeeld: mantelzorgers, ouderen, jeugd en vrijwilligers). De clusters bestaan uit vertegenwoordigers van verschillende belangengroeperingen die actief zijn in de gemeente Raalte en gebruikers van het lokale Wmo-aanbod. In dit verband kan gedacht worden aan: de gehandicaptenadviesraad, ouderenraad, werkgroep Mantelzorg, vakbeweging, verenigingen voor Plaatselijk Belang en vele anderen. De Wmo-raad is op 5 maart 2008 geïnstalleerd.

Project burgerparticipatie

In het kader van het ondersteuningsaanbod van de provincie aan gemeenten is door de zogenaamde DOORS-gemeenten (Dalfsen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte en Staphorst) een project geformuleerd dat een eerste aanzet geeft om het begrip burgerparticipatie nader vorm en inhoud te geven. De gemeente Olst-Wijhe heeft uiteindelijk gemeend te moeten afzien van deelname aan het project.

Het ingediende projectplan is door de provincie gehonoreerd onder de voorwaarde dat het globale projectplan nader uitgewerkt diende te worden.

Op aangeven van de provincie zijn de DOORS- gemeenten ermee akkoord gegaan dat de gemeente Steenwijkerland zich bij het initiatief kon aansluiten.

Op basis van het globale projectplan en contacten met de provincie is een meer definitief projectplan ingediend. Voor de uitvoering van dit plan heeft de provincie een financiële bijdrage beschikbaar gesteld. Dit meer definitieve projectplan is vervolgens door de gemeenten Raalte en Steenwijkerland nader uitgewerkt in het concept plan van aanpak.

Het project heeft tot doel om door middel van activerend onderzoek te bepalen op welke wijze en onder welke voorwaarden burgers en organisaties van burgers betrokken kunnen worden bij het creëren en behouden van een situatie waarin ' kwetsbare groepen' optimaal kunnen participeren in dorpen, wijken en buurten. Het is de bedoeling dat uit de projectresultaten duidelijk wordt wat in dit verband de rol zou moeten zijn van vrijwilligersorganisaties en professionele organisaties en wat de hierbij de rol is van de gemeente.

Voor wat betreft Raalte richt het onderzoek zich met name op het verbeteren van de sociale binding in Raalte-dorp.

Platform Welzijn, Wonen en Zorg

Het platform heeft tot doel de samenwerking te verbeteren door op beleidsniveau met elkaar van gedachten te wisselen en daardoor de netwerken op instellings- en op hulpverlenersniveau transparant te maken. De gemeente vervult de coördinerende taak als het gaat om de informatie-uitwisseling. Signalen die de gemeente Raalte ontvangt, ook vanuit de Wmo-raad, worden via dit platform aan de aanbieders doorgegeven. Dit platform heeft in dit kader tevens als taak om heldere en tijdgebonden opdrachten te geven aan (nog op te richten) projectgroepen en om te adviseren over de uitwerking van de andere prioriteiten, om te signaleren, om elkaar te informeren. Indien nodig wordt ook op hulpverlenersniveau met elkaar gesproken, op initiatief van de zorgverleners zelf en buiten het platform om.

Knelpunten

2008 is het eerste jaar van functioneren van de Wmo-raad. Op 5 maart 2008 is de Wmo-raad officieel geïnstalleerd. Dit eerste jaar wordt gezien als opstartjaar, waarbij allerlei kinderziektes naar boven kunnen komen. De gemeente probeert dit zo goed mogelijk te ondervangen door voor 2008 een subsidie ter beschikking te stellen voor procesondersteuning, welke wordt uitgevoerd door Landstede Welzijn Raalte.

Bij het project burgerparticipatie zijn veel verschillende gemeenten betrokken. Elke gemeente heeft een andere rol bij de het project. Raalte heeft de rol van regiegemeente en heeft tot taak om de gemeenten op de hoogte te houden van de ontwikkeling van het project.

Prestatiedoelen

Wmo-raad

- In 2009 is er een zelfstandig functionerende Wmo-raad, met een onafhankelijk voorzitter en een door de gemeente rechtstreeks aan de Wmo-raad gesubsidieerde professionele secretaris.
- Eind 2008 wordt de Verordening Wmo-raad geëvalueerd.
- Eind 2008 wordt het functioneren van de Wmo-raad geëvalueerd.

Burgerparticipatie

- In februari 2009 is het project burgerparticipatie afgerond en dan is er duidelijkheid over de realisatie van sociale binding in Raalte-dorp.

Platform Welzijn, Wonen en Zorg

- Eind 2008 wordt er een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen de deelnemers ondertekend.
- Eind 2009 vindt een evaluatie plaats met betrekking tot het functioneren van het platform.

Betrokken partijen

Er zijn veel verschillende partijen betrokken bij participatie in de Wmo. Met name de inwoners van de gemeente Raalte en de aanbieders op het terrein van Welzijn, Wonen en Zorg zijn belangrijke partijen.

HOOFDSTUK 8 HET FINANCIËLE KADER

De gemeente is budgetbeheerder en budgetverantwoordelijk voor de Wmo. Er is sprake van een open eind financiering. Met andere woorden: indien het budget niet toereikend is, dient de gemeente het tekort zelf op te vangen. Om deze reden is het van belang om een financieel kader weer te geven.

De gemeente Raalte ontvangt via de algemene uitkering middelen voor de uitvoering van de activiteiten die vielen onder de voormalige welzijnswet en de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg). Daarnaast ontvangt de gemeente Raalte een integratie-uitkering⁸ voor een deel van de nieuwe taken. De nieuwe taken betreffen de hulp bij huishouden (individuele voorzieningen) en de subsidieregelingen (algemene voorziening), die zijn overgekomen vanuit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz).

Via de septembercirculaire 2006 is bekend gemaakt welke budgetten en regelingen per 1 januari 2007 deel uitmaken van het totale Wmo-budget. In onderstaande tabel wordt het Wmo-budget voor 2008 in beeld gebracht.

Huishoudelijke verzorging (inclusief uitvoeringskosten)	€ 2.275.000
Advies kosten medische indicatie	€ 120.000
Eigen bijdrage	€ - 250.000
Persoonsgebonden budget	€ 200.000
Voorzieningen gehandicapten	
Rolstoel voorzieningen	€ 300.000
Vervoersvoorzieningen (inclusief bijdrage regiotaxi Salland)	€ 755.000
Woningaanpassingen	€ 500.000
Subsidieregelingen	
Diensten bij Wonen met Zorg	€ 129.000
Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg	€ 104.270
Vorming Training en Advies (ter versterking van het Vrijwilligersbeleid op lokaal niveau)	€ 3.899
Collectieve GGZ preventie	€ 19.191
Wmo-loket (inclusief eenmalig ontwikkelingskosten)	€ 382.264

⁸ Een integratie-uitkering is een aparte geldstroom binnen het gemeentefonds. Er is sprake van een integratie-uitkering omdat er afspraken zijn gemaakt over de groei en verdeling van het macrobudget, die kunnen afwijken van de gebruikelijke groei en verdeling van middelen binnen het gemeentefonds.

Sociaal Cultureel Werk	€ 477.925
Extra eenmalige middelen ten behoeve van het inzetten voor de versterking van lokale mantelzorgondersteuning	€ 64.364
TOTAAL	€ 5.080.913

Het spreekt voor zich dat er ook budgetten zijn voor welzijn en (maatschappelijke) zorg, die voor een groot deel gerelateerd zijn aan de Wmo. Echter, deze zijn niet 1 op 1 onder te brengen bij de Wmo. Zo zijn er bijvoorbeeld budgetten voor sportaccommodaties, lokaal onderwijsbeleid of voor evenementen en festiviteiten die slechts gedeeltelijk een relatie hebben met de Wmo. Om deze redenen worden de budgetten van op het terrein van onderwijs, educatie en jeugd niet meegenomen in de Wmo begroting.

Centrumgemeente

De middelen in het kader van de Initiatieven Openbare Geestelijke gezondheidszorg zijn overgemaakt naar de centrumgemeente Deventer. De gemeente Raalte heeft in 2007 geen middelen ontvangen voor de uitvoering van de Zorgvernieuwingsprojecten Geestelijke Gezondheidszorg.

Eigen bijdrage

Binnen de Wmo is het mogelijk om bij de verstrekkingen van de individuele voorzieningen een eigen bijdrage te vragen aan de burger. De gemeente Raalte heeft een eigen bijdrage om de kosten beheersbaar te houden, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de situatie vóór de invoering van de Wmo.

Persoonsgebonden budget

In de Wmo is aangegeven dat de burger twee mogelijkheden heeft om de individuele ondersteuning te regelen.

Ten eerste kan de burger kiezen voor een persoonsgebonden budget (Pgb). Een pgb is een bedrag waarmee de burger zelf de ondersteuning kan inkopen bij wie hij maar wilt. De burger kan ook kiezen voor een bijdrage in natura.

Financiële risico's

De verdeling van middelen naar de gemeenten heeft in 2007 plaatsgevonden op basis van historische gegevens zodat de gemeenten in staat zijn lopende indicaties en projecten te realiseren. Hiervoor was het jaar 2005 als uitgangspunt genomen. Per 1 januari 2008 is er sprake van een objectief verdeelmodel. De invoering in vier jaren die oorspronkelijk was voorzien, wordt hierin dus verlaten. Het exacte financiële herverdeeleffect dat dit heeft voor de gemeente Raalte is nog onzeker.

Ten slotte heeft de gemeente Raalte te maken met een negatief herverdeeleffect ten aanzien van de subsidieregelingen, bijvoorbeeld de Subsidieregeling Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg, die uit de Awbz naar de gemeente zijn overgeheveld zijn. Met andere woorden Raalte is een "nadeelgemeente". In de begroting 2008 is voorzien in de dekking van dit nadeel.

Op de lange termijn zijn de budgettaire effecten van de vergrijzing en de extramuralisering van Awbz-instellingen naar de woonzorgzones en de invloed die dit heeft op de vraag naar zorg, onzeker.

TOT SLOT

De prestatievelden van de Wmo vormen het kader waarbinnen de gemeente op lokaal niveau invulling wordt gegeven aan de Wmo. Veel beleidsterreinen kunnen ondergebracht worden bij de verschillende prestatievelden. Om het overzicht te houden is in dit beleidsplan aangesloten bij het doel van de Wmo “meedoen”.

In de bijlage bij dit beleidsplan is een schema toegevoegd met daarin de prestatiedoelen uitgezet in tijd en vertaald naar de negen prestatievelden. Dit schema is de leidraad voor de evaluatie en de verantwoording richting de inwoners. In een later stadium (na vaststelling van het Wmo-beleidsplan) wordt gekeken naar de mogelijkheid van een onderzoek naar de synergiemogelijkheden tussen de Wet werk en bijstand (Wwb), Wet sociale werkvoorziening (Wsw), Wet inburgering (WI) en Wmo.

Door de integratie van verschillende wetten in de Wmo is samenwerking tussen verschillende afdelingen noodzakelijk, voor zover dit nu nog niet nodig is. Vanuit de afdeling Maatschappelijke Zaken heeft de Wmo-coördinator de taak om de betrokken afdelingen (en medewerkers) bekend te laten worden met de Wmo en op deze wijze interne afstemming te bereiken. Vanuit de afdeling Sociale Zaken is er een contactpersoon voor de individuele voorzieningen.